

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของครูสังคมศึกษาต่อการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภองาว จังหวัดลำปาง ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา จำนวน 8 คน ครูสังคมศึกษา จำนวน 17 คน และกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 539 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยหาค่าสถิติ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของครูสังคมศึกษาต่อการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนด้านมาตรการทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียนนั้น ครูสังคมศึกษา และนักเรียนเห็นตรงกันว่า ครูสังคมศึกษาปฏิบัติบทบาทมากที่สุดคือการนำเอา หลักธรรมะ จริยธรรม คุณธรรม มาถ่ายทอดปลูกฝังให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกถึงภัยสุขภาพจิต และรู้จักนำธรรมะมาใช้ในการปฏิบัติตนเองให้ห่างไกลจากภัยสุขภาพจิต ส่วนผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาเห็นตรงกันว่า ครูสังคมศึกษาปฏิบัติบทบาทมากที่สุดคือ การวัดผลประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ และผู้บริหารโรงเรียนยังเห็นว่า ครูสังคมศึกษาปฏิบัติบทบาทที่สุดอีกบทบาทหนึ่ง คือ การใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย อธิบายหน้าชั้นเรียน

2. บทบาทของครูสังคมศึกษาต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียนด้านมาตรการทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายนอกห้องเรียนนั้น ครูสังคมศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา เห็นตรงกันว่า ครูสังคมศึกษาปฏิบัติบทบาทด้านนี้มากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อการป้องกันยาเสพติดในการจัดกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี โดยที่นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา ยังเห็นตรงกันว่า ครูสังคมศึกษาปฏิบัติบทบาทมากที่สุดอีกด้านหนึ่งคือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา ยังเห็นตรงกันว่าครูสังคมศึกษาปฏิบัติมากที่สุดอีกห้าบทบาท คือ การมีส่วนร่วมกับครูในโรงเรียนในการวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวกับยาเสพติด มีส่วนร่วมในโครงการสนทนา ศิษย์ ลูก กิจกรรมเข้าค่ายทางศาสนา รายงานนักเรียนกลุ่มเสี่ยงแก่หน่วยงานต้นสังกัด ร่วมมือประสานงานกับสาธารณสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มาจัดอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียน

3. บทบาทของครูสังคมศึกษาต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียนด้านมาตรการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภายในห้องเรียน ครูสังคมศึกษาและนักเรียนเห็นตรงกันว่า ครูสังคมศึกษาปฏิบัติบทบาทด้านนี้มากที่สุดคือ ได้อบรมเผยแพร่ความรู้เรื่องยาเสพติดและวิธีการป้องกันปัญหา ยาเสพติดให้แก่นักเรียน เช่น การประชุม หรือ โฮมรูม ส่วนผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาเห็นตรงกันว่า ครูสังคมศึกษาปฏิบัติบทบาทด้านนี้มากที่สุดคือ มีส่วนร่วมในการจัดบอร์ด ป้ายนิเทศ ตามมุมห้องเรียน

4. บทบาทของครูสังคมศึกษาต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียนด้านมาตรการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภายนอกห้องเรียน ครูสังคมศึกษาเห็นว่า ครูสังคมศึกษาปฏิบัติบทบาทด้านนี้มากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการจัดนิทรรศการในโอกาสวันสำคัญ เช่น วันต่อต้านยาเสพติดสากล ส่วนนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาเห็นตรงกันว่า ครูสังคมศึกษาปฏิบัติบทบาทมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการจัดป้ายนิเทศ หรือบอร์ดต่าง ๆ ในโรงเรียน ตามอาคารเรียนในวันต่อต้านยาเสพติด นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังเห็นว่า ครูสังคมศึกษาปฏิบัติบทบาทมากที่สุดอีกบทบาทหนึ่ง คือ แจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดผ่าน การอบรมหน้าเสาธง หรือรายการเสียงตามสาย

This surveying research aimed at investigating the Social Studies teachers' roles on narcotic prevention for the students in opportunity expansion schools of Ngao District, Lampang Province. The population consisted of 8 school administrators, 8 Social Studies Department heads and 17 Social Studies teachers while the number of samples, retrieved through simple sampling, consisted of 539 students who attended courses in semester 1 of 2545 academic year. Tools consisted of a set of questionnaire, and set of interviewing sheets. The data derived was analyzed with SPSS for Windows to find out its statistic values, percentage, means and standard deviation before being presented in tables attached with narration. The results showed that:

1. The Social Studies Teachers' roles on narcotic prevention for the students regarding the educational standards as far as the pedagogical activities practiced in the classrooms showed that the teachers and students shared the same opinions in the Dhamma and ethical aspects application when urging the students to be aware of the danger of the narcotics and turn away from them. The administrators and the heads also showed the same opinions on the teachers' roles regarding the evaluation forms. The administrators also expressed that the teachers as such played a prominent role in lecturing in front of the class.

2. The Social Studies Teachers' roles on narcotic prevention for the students regarding the educational standards as far as the additional activities provided for the curriculum practiced outside the classrooms showed that the teachers and the administrators in the department had the same opinions on the role of the teachers in taking part in the narcotic preventive measures found in those additional activities; scout and girl guide activities were among others. The students and the administrators as such as well as the department heads showed the same opinions on the teachers' roles in the White School Project. The administrators and the heads as such showed the same opinions on the teachers' participation in planning additional activities regarding narcotic prevention for the curriculum, consultation provided for the students, religious camps, risky groups reports provided for the offices concerned, cooperation rendered to the Public Health offices and police officers who had provided the students some knowledge of narcotics.

3. The Social Studies Teachers' roles on narcotic prevention for the students regarding the publicizing activities practiced in the classrooms showed that the teachers and students showed the same opinions on their roles regarding publicizing activities regarding the narcotics and preventive measures like meeting or homeroom activities. The administrators and the department heads showed the same opinions on participating roles in bulletin board preparation that could be seen in corners of the classrooms.

4. The Social Studies Teachers' roles on narcotic prevention for the students regarding the publicizing activities practiced outside the classrooms showed that the teachers had a prime role to play in publicizing the exhibition and the bulletin boards found along the premises on auspicious occasions like the Narcotic Prevention Day. The students and the administrators and the heads also showed their opinions regarding the publication that the teachers played the most important role; urging the students to take part in the activities preventing measures when they observed the national flag or through cable.